

Тимчасова програма
до затвердження
Міністерством освіти і науки
України

Форма № Н-3.03

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Охорона праці в галузі

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки магістра
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму

_____ (шифр і назва напряму)

спеціальності 8.04020402

(шифр і назва спеціальності)

(Шифр за ОПП _____)

Харків
2015 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кафедра космічної радіофізики факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем

(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Цимбал Анатолій Михайлович, кандидат фіз.-мат. наук, доцент кафедри космічної радіофізики факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Обговорено та рекомендовано на засіданні Ученої ради факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем

“19” червня 2015 року, протокол № 6.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Охорона праці в галузі” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)
спеціальності “8.04020402 – радіофізика і електроніка”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є захист життя і здоров'я людини на виробництві.

Міждисциплінарні зв'язки: Курс “Охорона праці в галузі” як комплексна дисципліна базується на теоретичних положеннях природничих (вища математика, фізика) та суспільних наук (соціологія, психологія, право). Вивчення дисципліни передбачає, що студент користується, крім підручника, законодавством України про охорону праці, а також спеціальною і навчальною літературою.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

1. Електробезпека
2. Електромагнітна безпека
3. Законодавство України про охорону праці

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Охорона праці в галузі” є формування у майбутніх фахівців умінь для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також усвідомлення нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Охорона праці в галузі” є забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах;
положення законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці при виконанні виробничих та управлінських функцій;

вміти :

вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог охорони праці та володіти такими основними професійними компетенціями з охорони праці:

- поставити завдання та організувати наукові дослідження з визначення професійних, виробничих ризиків, загроз на робочих місцях,
- обґрунтувати і розробити безпечні технології (в галузі діяльності),
- брати участь у проведенні розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань,
- розробити та провести заходи щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві,
- впровадити організаційні і технічні заходи з метою поліпшення безпеки праці,

- організувати діяльність виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці,
- управляти діями щодо запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві,
- впроваджувати ефективний розподіл функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці у виробничому колективі,
- розробити і впровадити безпечні технології, вибрати оптимальні умови і режими праці, проектувати зразки техніки і робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці,
- розробити методичне забезпечення і провести навчання та перевірку знань з питань охорони праці,
- надати допомогу та консультації працівникам з практичних питань безпеки праці,
- контролювати виконання вимог охорони праці в організації.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 30 годин / 1 кредит ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Електробезпека

Тема 1. Вплив електричного струму на людину. Критерії безпеки.

Тема 2. Захисне заземлення.

Тема 3. Занулення.

Тема 4. Засоби захисту від електричного струму.

Модуль 2. Електромагнітна безпека.

Тема 5. Кількісні оцінки небезпеки радіочастотного електромагнітного випромінювання.

Норми безпеки в різних країнах.

Тема 6. Принципи захисту від радіочастотного електромагнітного випромінювання.

Індивідуальні та колективні засоби захисту.

Тема 7. Властивості лазерного випромінювання. Дія лазерного випромінювання на людину.

Тема 8. Нормування лазерного випромінювання. Засоби захисту.

Тема 9. Дія рентгенівського випромінювання на живі організми.

Тема 10. Норми радіаційної безпеки. Захист від рентгенівського випромінювання.

Модуль 3. Законодавство України про охорону праці.

Тема 11. Закон України про охорону праці.

Тема 12. Кодекс законів про працю України.

Тема 13. Закон України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

Тема 14. Порядок проведення розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.

3. Рекомендована література

1. Долин П.А. Основы техники безопасности в электроустановках. — М. — Энергоатомиздат.— 1984.— 448 с.
2. Князевский Б.А. Охрана труда в электроустановках. – М. — Энергия. — 1977.— 320 с.
3. Правила технической эксплуатации электрических станций и сетей. — М. — Энергия. — 1977.— 288 с.
4. Правила устройства электроустановок. Изд-во “Форт”.— 2009. — 699 с.
5. Долин П.А. Справочник по технике безопасности. М. — Энергоатомиздат. — 1984. — 824 с.

6. Цымбал А.М. Электробезопасность. Х. — ХНУ. — 2005. — 74 с.
7. Шматько А.А., Одаренко Е.Н. Электроника сверхвысоких частот.— Х.: Факт, 2003. — 246 с.
8. Крылов В.А., Юченкова Т.В. Защита от электромагнитных излучений.— М. — Сов. Радио. — 1972. —216 с.
9. Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів. 2002 р.
10. Гранкин В.Я. и др. Лазерное излучение.— М.— 1977.— 192 с.
11. Ивашенко П.А., Калинин Ю.А., Морозов Б.Н. Измерение параметров лазеров. — М.— Изд-во стандартов. — 1982.—168 с.
12. Зубов В.А. Методы измерения характеристик лазерного излучения.— М.— Наука. — 1977.— 192 с.
13. Зеркалов В.Д. Безопасность труда. [Электронное издание] Моногр. — К.: Основа, 2012. — 643 с.
14. Григорук В.І., Коротков П.А., Хижняк А.І. Лазерна фізика — К.: МП Леся, 1999.— 528 с.
15. Ярмоленко С.П. Радиобиология человека и животных. М., Высш. Шк.— 1988.
16. Машкович В.П. Основы радиационной безопасности. М.— 1990.
17. Иванов В.И. Курс дозиметрии. М., Энергоатомиздат. — 1988.
18. Инженерная экология: Учебник / Под ред. проф. В.Т. Медведева. — М.: Гардарики, 2002. — 687 с:
19. Зеркалов В.Д. Безопасность труда. [Электронное издание] Моногр. — К.: Основа, 2012. — 643 с.
20. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97).

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання — екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання — аудиторна та самостійна письмові контрольні роботи, поточне тестування, перевірка виконання самостійної роботи.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів — 1	Галузь знань <u>0402 Фізико-математичні науки</u> (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки <hr/> (шифр і назва)		
Модулів — 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень (професійне спрямування): <u>8.04020402 — магістр</u>	<i>Рік підготовки:</i>	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		1-й	
Загальна кількість годин — 30		<i>Семестр</i>	
		1-й	
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних — 1 самостійної роботи студента — 0,7	Спеціальність — <u>"радіофізика і електроніка"</u>	12 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		6 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		12 год.	год.
		<i>ІНДЗ:</i> год.	
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання — 1/0,7

для заочної форми навчання —